

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain 88 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kalastuslakia, Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annettua lakia ja kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annettua lakia.

Esityksen mukaan kaupallisen kalastajan määritelmään liittyvä viittaus arvonalisäverolaissa säädettyyn verovelvollisuusrajaan muutettaisiin kalastuksen liikevaihtoa koskevaksi euromääräiseksi rajaksi. Esityksen tarkoituksena on estää verovelvollisuusrajan noston vaikutus määritelmään. Kysymys on teknisestä korjauksesta ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien määritelmän ylläpitämiseksi ja verovelvollisuusrajan korotuksesta aiheutuvien kielteisten vaikutusten välttämiseksi.

Lisäksi Euroopan meri- ja kalatalousrahaston mukaista tukea voitaisiin kehittämishankkeiden lisäksi myöntää ennakkoina myös investointihankkeille, jolla helpotetaan yritysten sopeutumista covid-19 -epidemian aiheuttamiin poikkeuksellisiin olosuhteisiin nykyisen ohjelmakauden loppuun saakka.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2021. Lakeja sovellettaisiin kuitenkin jo 1 päivänä tammikuuta 2021 ja sen jälkeen jätettyihin rekisteröinti- ja tukihakemuksiin.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja sen valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	4
4 Esityksen vaikutukset	4
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	4
6 Lausuntopalaute	5
7 Ahvenanmaan asema	5
8 Säännöskohtaiset perustelut	5
8.1 Kalastuslaki	5
8.2 Laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta	7
8.3 Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta	7
9 Voimaantulo	8
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	8
LAKIEHDOTUKSET	9
1. laki kalastuslain 88 §:n muuttamisesta	9
2. laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 11 ja 25 §:n muuttamisesta	10
3. laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	12
LIITE	13
RINNAKKAISTEKSTIT	13
1. laki kalastuslain 88 §:n muuttamisesta	13
2. laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 11 ja 25 §:n muuttamisesta	15
3. Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta	17

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja sen valmistelu

Kalastuslaki (379/2015) astui voimaan vuoden 2016 alusta lukien. Sen 88 §:ssä otettiin käyttöön uusi määritelmä kaupallisesta kalastajasta ja heidän ryhmittelystään I ja II ryhmään. Määritelmällä on vaikutuksia kaupallisten kalastajien oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien katsotaan toimivan päätoimisemmin kalastajina kuin ryhmään II kuuluvat kaupalliset kalastajat. Heidän katsotaan olevan avainasemassa, jotta kalaa on tarjolla kuluttajille ympärivuotisesti.

Tämän vuoksi ryhmään I kuuluvat kaupalliset kalastajat ovat tukien myöntämisessä sekä kalastusrajoitusten ja –mahdollisuuksien vahvistamisessa kalastuslaissa ja kalastustukia koskevassa lainsäädännössä asetettu etusijalle. Kaupallisen kalastajan määritelmällä on siten merkittäviä ja suoria vaikutuksia kaupallisten kalastajien oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä.

2 Nykytila ja sen arviointi

Kaupallisen kalastajan määritelmä ja kalastajien jako ryhmiin I ja II otettiin käyttöön osana uuden kalastuslain voimaantuloa vuonna 2016. Kaupalliset kalastajat jaettiin kahteen ryhmään, joista ryhmä I muodostuu kalastajista, joiden kalastustulot ovat suurempia ja kalastus luonteeltaan päätoimista sekä ryhmä II kalastajista, joiden kalastus on sivutoimista ja siitä saadut tulot pienempiä.

Ryhmien erottelevaksi tekijäksi määriteltiin arvonlisäverolain 3 §:n verovelvollisuusraja, joka kalastuslain valmistelun aikana oli 8 500 euroa. Kyseinen arvonlisäverolain kohta muutettiin kuitenkin niin, että liikevaihdon ja verovelvollisuusrajan määräksi vuoden 2016 alusta tuli 10 000 euroa. Tätä korotusta pidettiin kaupallisten kalastajien kannalta hyväksyttävänä.

Määritelmän avulla voidaan säätää päätoimisten ja sivutoimisten kaupallisten kalastajien oikeuksista ja velvollisuuksista. Esimerkiksi kalastuksen säätelyssä on tarpeen voida ottaa huomioon kaupallisen kalastuksen luonne ja laajuus. Myös oikeudet eri tukimuotoihin (esimerkiksi polttoaineverohelpotus, kalastusvakuutus ja investointituet) on määritelty näitä asioita koskevissa erillislainsäädännöissä. Kalastuslaissa olevat kaupallisten kalastajien ryhmät muodostavat hyvän perustan myös edellä mainittujen etuuksien kohdentamiselle.

Kaupallisen kalastajan määritelmä on vastannut niihin tarpeisiin, joihin se säädettiin. Arvonlisäverolain 3 §:n muutos korottaa I ryhmän osalta liikevaihdon määrää koskevaa vaatimusta 15 000 euroon, joka vaikeuttaisi joidenkin uusien ja nykyisten kaupallisten kalastajien pääsyä I ryhmään tai pysymistä siinä, joka epäsuorasti vähentäisi kotimaisen kalan tarjontaa. Nämä kielteiset vaikutukset ovat tarpeen estää palauttamalla I ja II ryhmien rajaksi 10 000 euron liikevaihto ja katkaisemalla määritelmän kytkentä arvonlisäverolakiin.

Valtiovarainvaliokunta on mietinnössään VaVM 21/2020 vp arvonlisäverolain 3 ja 149 a §:n muutosesityksestä ja sen vaikutuksista kaupalliseen kalastukseen todennut, että valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus arvioi pikaisesti kaupallista kalastusta koskevan lainsäädännön muutostarpeet.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kalastuslain 88 § ja siihen liittyen Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) 11 § ja kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) 3 §. Muutos koskisi kaupallisen kalastajan määritelmää, joka kalastuslaissa on sidottu arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:ssä määriteltyyn verovelvollisuusrajaan. Kyseinen raja on vuoden 2021 alusta lukien nostettu enintään 10 000 euron liikevaihdosta enintään 15 000 euron liikevaihtoon.

Lisäksi esityksessä muutettaisiin Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 25 §:n, että helpotetaan kalatalousyritysten sopeutumista covid-19 -epidemian aiheuttamiin poikkeuksellisiin olosuhteisiin nykyisen ohjelmakauden loppuun saakka.

4 Esityksen vaikutukset

Esityksellä varmistettaisiin, että kaupallisten kalastajien ryhmittely I ja II ryhmiin voisi jatkua nykyisen määrittelyn kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana kertyneen vähintään 10 000 euron liikevaihdon perusteella. Tällä tavalla arvonlisäverolain 3 §:n muutos ei vaikuttaisi epäsuorasti nykyisten kaupallisten kalastajien oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Esitetyllä muutoksella varmistettaisiin, että kaupallisia kalastajia ei rekisteröinnin yhteydessä siirtyisi tai luokiteltaisi II ryhmään, jolloin he voisivat menettää oikeuksia tukiin, kalastusmahdollisuuksiin ja kalastuslupiin. Lisäksi esitetty muutos helpottaa kalatalouteen liittyvän tilastoinnin ja tutkimuksen säilyttämistä johdonmukaisena siltä osin, kuin sitä on tarpeen tehdä I- ja II-ryhmän kaupallisiin kalastajiin eriteltynä.

Vuoden 2021 alusta lukien voimaantullut arvonlisäverovelvollisuusrajan nostaminen enintään 15 000 euron liikevaihtoon tulee kuitenkin sovellettavaksi niiden kaupallisten kalastajien osalta, joiden luokitus ryhmään I tai II kuuluvaksi tulee kalastuslain 88 §:n 4 momentin perusteella uudeksi kolmen vuoden ajaksi tehtäväksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa alkuvuonna 2021. Näiden kaupallisten kalastajien lukumäärä on vuoden 2021 alkupuolella rajallinen, joten lakimuutosten voimaantulo toukokuun 2021 alusta alkaen pienentäisi kaupallisen kalastajan määritelmän muutoksesta aiheutuvat kielteiset vaikutukset. Tämän jälkeen tulee suurempi määrä kaupallisia kalastajia uudelleen luokiteltaviksi ryhmiin I tai II. Jos ehdotettua muutosta kalastuslain 88 §:ään ei tehtäisi se voisi näkyä ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien vähenemisenä ja kotimaisen kalan tarjonnan vähenemisenä. Tämä olisi hallitusohjelman tavoitteiden vastaista.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston investointitukien myöntäminen ennakkoina helpottaisi yritysten sopeutumismahdollisuuksia covid-19 -epidemian aiheuttamiin poikkeuksellisiin olosuhteisiin nykyisen ohjelmakauden loppuun saakka.

Lainsäädäntöön tehtävillä muutoksilla ei ole olennaisia vaikutuksia julkiseen talouteen. Ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien lukumäärän säilyminen ylläpitäisi myös siihen liittyvän elinkeinotoiminnan ja sen myönteiset kerrannaisvaikutukset talouteen.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kaupallisen kalastajan määritelmää koskevat vaihtoehdot ovat kalastuslain ja kalastustukia koskevien lakien säilyttäminen nykyisellään perustuen arvonlisäverolain muutettuun 3 §:ään tai

muuttaminen niin, että kytkös arvonlisäverolakiin poistetaan ja määritelmä säilytetään aiemmassa muodossaan, jossa ryhmien I ja II jako perustuu liikevaihdon 10 000 euron määrään.

On arvioitu, että paras toteuttamisvaihtoehto on palata aiemmin sovellettuun määritelmään ja tulevien muutosten varalta katkaista kytkös arvonlisäverolain 3 §:ään, koska ryhmän I liikevaihtorajan korotus vaikeuttaa uusien ja nykyisten kaupallisten kalastajien pääsyä ryhmään I tai pysymistä siellä. Tämä voisi vähentää päätoimisten kaupallisten kalastajien määrää ja kotimaisen kalan tarjontaa.

6 Lausuntopalaute

Esitysluonnoksesta järjestettiin laaja lausuntokierros. Esityksestä annettiin yhteensä kymmenen lausuntoa. Valtaosa lausunnonantajista kannatti ehdotettuja muutoksia tai ne ilmoittivat, ettei heillä ole lausuttavaa niiden johdosta.

Kalastuselinkeinoa ja ympäristöjärjestöjä edustavat järjestöt ja lausuntonsa antaneet viranomaiset sekä Metsähallitus ja Luonnonvarakeskus kannattivat ehdotettuja lakimuutoksia ja pitivät niitä perusteltuina ja tarpeellisina. Vapaa-ajankalastusta edustavat järjestöt katsoivat, että kaupallisen kalastajan määritelmää ei tulisi muuttaa takaisin aiempaan muotoonsa. Lisäksi ehdotettiin tarkennuksia kaupallisia kalastajia koskevaan termistöön.

Oikeusministeriö ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus kannattivat ehdotettuja muutoksia, mutta ehdottivat tarkennusta luonnollisten henkilöiden yhteenliittymiä koskevaan termiin. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus toi esiin, että osa kaupallisista kalastajista joutuisi epäedulliseen asemaan ennen ehdotettujen lakien voimaantuloa.

Esitystä on muutettu yhteenliittymiä koskevan käsitteen osalta siten, että kalastuslain käsitteistöä yhtenäistetään käyttämään käsitettä oikeushenkilö. Oikeushenkilö käsitettä käytetään kalastuslain 4 §:ssä kaupallisen kalastajan määritelmästä ja kalastuslain 87 §:ssä kaupallisen kalastajan rekisteröitymisestä. Koska myös avoin yhtiö ja yhteenliittymät ovat yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, ei tämänkään vuoksi ole tarpeen sisällyttää yhteenliittymä käsitettä kaupallisen kalastajan määritelmään.

Lisäksi on tarkennettu, että lakeja sovellettaisiin vuoden 2021 alusta lukien jätettyihin rekisteröinti- ja tukihakemuksiin. Näin pyritään minimoimaan arvonlisäverolain muutoksesta aiheutuvia kielteisiä vaikutuksia.

7 Ahvenanmaan asema

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 16 kohdan mukaan Ahvenanmaalla on lainsäädäntövalta kalastusta, kalastusalueiden rekisteröintiä ja kalastuselinkeinojen ohjaamista kuuluvissa asioissa. Esityksessä ehdotettuja lakimuutoksia ei siten sovellettaisi Ahvenanmaalla.

8 Säännöskohtaiset perustelut

8.1 Kalastuslaki

88 §. *Kaupallisten kalastajien ryhmät.* Arvonlisäverolain 3 §:n muutos tuli lainmuutoksella 961/2020 voimaan 1.1.2021. Arvonlisäverolain 3 §:n muutoksella korotettiin verovelvollisuusrajaa nykyisestä enintään 10 000 euron liikevaihdosta enintään 15 000 euron liikevaihtoon.

Muutoksella on merkittävä liittymäkohta kaupalliseen kalastukseen. Kalastuslain 88 §:ssä määritellään kaupallinen kalastaja perustuen arvonlisäverolain 3 §:n rajaan. Pykälässä kaupalliset kalastajat jaetaan ryhmiin I ja II. Ryhmään I kuuluvat luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, joiden itse pyytämän kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kolmen viimeksi kulu- neen tilikauden aikana kertyneen liikevaihdon keskiarvo ylittää arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän. Muut kaupalliset kalastajat kuuluvat ryhmään II. Kalas- tuslaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä on muita säännöksiä, joissa ryhmään I kuuluvat kaupalliset kalastajat asetetaan etusijalle kalastuksen säätelyssä ja ohjauksessa.

Lisäksi kalastuksen tukilainsäädännössä viitataan tukeen oikeutettujen kaupallisten kalastajien osalta arvonlisäverolainsäädännön 3 §:ään. Sellaisia ovat tässä esityksessä muutettaviksi ehdo- tettu laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta (1093/2014) ja laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta (998/2012). Li- säksi Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan kansallisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa (1048/2016) on säännöksiä, jotka koskevat ryhmään I kuuluvia kaupallisia kalastajia. Esi- merkiksi 16 ja 22 §:ssä lohen kalastukseen oikeuttavaa siirrettävää käyttöoikeutta ja toimija- kohtaista kalastuskiintiötä ei saa siirtää muulle kuin kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettulle I ryhmän kaupalliselle kalastajalle. Lisäksi lain 17 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi jakaa kalastuslain 88 §:ssä tarkoitettuun I ryhmään rekisteröityneelle aloittavalle kaupalli- selle kalastajalle ei-siirrettävää käyttöoikeutta.

Myös nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta (1472/1994) annetun lain 2 §:n 25 kohdassa on säädetty, että kaupallisella kalastuksella tarkoitetaan toimintaa, jossa sen harjoittaja kuuluu kalastuslain 88 §:n mukaiseen kaupallisten kalastajien ryhmään I. Lain perusteella ryhmän I kuuluville kaupallisille kalastajille myönnetään polttoaineiden verohuojennusta. Näin ollen kaupallisen kalastajan I ryhmään kuuluvan määritelmän muutos vaikuttaisi myös kyseisen ve- rohuojennukseen oikeutettuihin kaupallisiin kalastajiin.

Ryhmään I kuuluvien kaupallisten kalastajien katsotaan toimivan päätoimisemmin kalastajina kuin ryhmään II kuuluvat kaupalliset kalastajat. Heidän katsotaan olevan avainasemassa, jotta kalaa on tarjolla kuluttajille ympärivuotisesti. Tämän vuoksi ryhmään I kuuluvat kaupalliset kalastajat ovat tukien myöntämisessä sekä kalastusrajoitusten ja –mahdollisuuksien myöntämi- sessä haluttu asettaa etusijalle.

Arvonlisäverolain verovelvollisuusrajan nostaminen enintään 15 000 euron liikevaihtoon vai- kuttaa merkittävästi niiden kaupallisten kalastajien oikeuksiin, joiden liikevaihto jää aiemman 10 000 euron ja uuden 15 000 euron rajan väliin. Osa pienimuotoista rannikkokalastusta har- joittavista kaupallisista kalastajista sijoittuu liikevaihdoltaan 10 000 euron ja 15 000 euron vä- liin. Moni ryhmän I kaupallinen kalastaja siirtyisi todennäköisesti elinkeino-, liikenne- ja ym- päristökeskuksen kolmen vuoden välein tehtävässä uusrekisteröinnissä kuuluvaksi ryhmään II. Tämä heikentäisi tarpeettomasti lukuisten kaupallisten kalastajien toimintaedellytyksiä.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan siten muutettavaksi niin, että viittaus arvonlisäverolain 3 §:ään poistettaisiin ja momentin 1 ja 2 kohtiin kirjattaisiin sen sijaan rajauksena nykyinen 10 000 euron liikevaihto. Tällä tavalla säilytettäisiin nykytila kaupallisten kalastajien määrittelyssä ja jakamisessa ryhmiin I ja II. Arvonlisäverolakiin mahdollisesti myöhemmin tehtävät tarkennuk- set eivät vaikuttaisi kaupallisten kalastajien luokitukseen ja epäsuorasti kaupallisia kalastajia koskevaan kalastuksen säätelyyn ja tukilainsäädäntöön tai muihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

Lisäksi pykälän 2 momenttia muutettaisiin lain sisäisen yhtenäisyyden vahvistamiseksi siten, että sekä 1 että 2 kohdassa käytettäisiin kalastuslain 4 §:n 18 kohdassa olevan kaupallisen kalastajan määritelmän ja kaupalliseksi kalastajaksi rekisteröitymistä säätelevän 87 §:n tavoin yhteisö termin sijaan oikeushenkilö termiä. Oikeushenkilö on terminä vakiintuneempi kuin yhteisö. Oikeushenkilö terminä kattaisi niin julkisoikeudelliset oikeushenkilöt kuten valtion ja kunnat kuin myös yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt kuten osakeyhtiöt, osuuskunnat, rekisteröidyt yhdistykset ja säätiöt. Samoin kalastajien muodostamat avoimet yhtiöt olisivat edelleen selkeästi määritelmän piirissä.

Pykälän 2 momentin 2 kohtaa täydennettäisiin lisäyksellä siten, että 2 kohdasta epähuomiossa pois jäänyt määre siitä, että kyse on kaupallisessa kalastuksessa itse pyydetyn kalan ja siitä jalostetuista kalastustuotteista kertyvästä liikevaihdosta, lisättäisiin. On tärkeää, että samalla tavalla kuin momentin 1 kohdassa liikevaihdon kertymisessä ei oteta huomioon muuta kuin itse pyydetty kala. Samoin 1 ja 2 kohtiin ehdotetaan lisättävän maininta yhteenlasketusta myynnistä kertyvästä liikevaihdosta siten, että selkeästi ilmaistaan kyseen olevan sekä itse pyydetyn kalan, että siitä jalostettujen kalastustuotteiden yhteenlasketusta myynnistä kertyvästä liikevaihdosta. Säännöksen tarkoituksena on ottaa huomioon molemmat liikevaihdon lähteet, jos esimerkiksi kaupallinen kalastaja sekä kalastaa silakkaa, että myy siitä jalostettuja kalastustuotteita.

8.2 Laki Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta

11 §. Tuen saajaa koskevat edellytykset. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan edellä kalastuslain 88 §:ään ehdotetun muutoksen mukaisesti muutettavaksi niin, että viittaus arvonlisäverolain 3 §:ään poistettaisiin ja momentissa viitattaisiin sen sijaan kalastuslain 88 §:n 2 momenttiin. Tällä tavalla lain perusteella myönnettävää tukea voitaisiin jatkossakin myöntää nykytilan mukaisesti vähintään 10 000 euron liikevaihdon saaville kaupallisille kalastajille. Arvonlisäverolakiin mahdollisesti myöhemmin tehtävät tarkennukset eivät vaikuttaisi kaupallisia kalastajia koskevan tuen myöntämiseen. Momenttiin tehtäisiin lisäksi samat tarkennukset oikeushenkilöistä ja yhteenlasketusta liikevaihdosta kuin kalastuslain 88 §:ään.

25 §. Maksujen hyväksyminen. Pykälän 2 momentissa laajennettaisiin ennakkomaksun mahdollisuutta myös investointihankkeille. Ehdotetun muutoksen mukaan myös yrityksen investointitukea voitaisiin maksaa ennakoon, jos tämä on tuen saajan aseman ja tuettavan toimenpiteen toteutuksen kannalta perusteltua. Covid-19-epidemian johdosta ennakkomaksun mahdollisuutta laajennettiin investointihankkeille eräistä maa-, metsä-, kala- ja porotalouden sekä maaseudun kehittämisen tukiin covid-19 -epidemian johdosta sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annetulla lailla (300/2020). Kyseisen lain voimassaolo päättyy vuoden 2020 loppuun. Ennakoiden maksaminen on ollut perusteltua erityisesti investointihankkeissa, joilla sopeutetaan yritysten toimintaa covid-19 -epidemian aiheuttaman poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi. Ennakkoa on tähän mennessä haettu 26 hankkeessa ja toimiala on kokenut ennakkomaksujen mahdollisuuden hyvänä lisänä muiden koronatoimien lisäksi. Tämän vuoksi ennakkomaksujen mahdollisuutta investointihankkeille on tarpeen jatkaa, jotta helpotetaan yritysten sopeutumiseen liittyvien investointihankkeiden toteuttamista ohjelmakauden loppuun saakka, eli vuoteen 2023 asti.

8.3 Laki kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta

3 §. Kaupallisen kalastajan määritelmä. Pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan edellä kalastuslain 88 §:ään ehdotetun muutoksen mukaisesti muutettavaksi niin, että viittaus arvonlisäverolain 3 §:ään poistettaisiin ja momentteissa viitattaisiin sen sijaan kalastuslain 88 §:n 2 momenttiin. Tällä tavalla vakuutustukea voitaisiin jatkossakin myöntää nykytilan mukaisesti vähintään 10

HE 20/2021 vp

000 euron liikevaihdon saaville kaupallisille kalastajille. Arvonlisäverolakiin mahdollisesti myöhemmin tehtävät tarkennukset eivät vaikuttaisi kaupallisia kalastajia koskevan vakuutusten myöntämiseen. Pykälään tehtäisiin lisäksi samat tarkennukset oikeushenkilöistä ja yhteenlaskestusta liikevaihdosta kuin kalastuslain 88 §:ään.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1 päivänä toukokuuta 2021. Lakeja sovellettaisiin kuitenkin jo 1 päivänä tammikuuta 2021 ja sen jälkeen jätettyihin rekisteröinti- ja tukihakemuksiin.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotettujen lakimuutosten tarkoituksena on palauttaa vuoden 2020 loppuun vallinnut tila kaupallisten kalastajien määrittelyssä ja siten epäsuorasti myös heidän oikeutensa ja velvoitteensa. Tämän vuoksi katsotaan, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kalastuslain 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuslain (379/2015) 88 § seuraavasti:

88 §

Kaupallisten kalastajien ryhmät

Kaupalliset kalastajat jaetaan ryhmiin I ja II.

Ryhmään I kuuluvat:

1) luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joiden itse pyytämän kalan ja siitä jalostettujen kalastustuotteiden yhteenlasketusta myynnistä kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana kertyneen liikevaihdon keskiarvo ylittää 10 000 euroa; sekä

2) luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman siitä, miten itse pyydetyn kalan ja siitä jalostettujen kalastustuotteiden yhteenlasketusta myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää 10 000 euroa viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

Ryhmään II kuuluvat muut kuin ryhmään I kuuluvat kaupalliset kalastajat. Lisäksi kalastaja sijoitetaan ryhmään II, jos 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu suunnitelma liikevaihdon kehittämisestä ei toteudu.

Kaupallisten kalastajien jako ryhmiin tehdään rekisteröitymisen yhteydessä ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein tai kalastajan omasta pyynnöstä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun suunnitelman sisällöstä annetaan tarkempia säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sitä sovelletaan kuitenkin jo 1 päivänä tammi-kuuta 2021 ja sen jälkeen jätettyihin kaupallisen kalastajan rekisteröitymistä koskeviin hakemuksiin.

2.

Laki

Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 11 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) 11 ja 25 §, sellaisena kuin niistä on 25 § osaksi laissa 1632/2015, seuraavasti:

11 §

Tuen saajaa koskevat edellytykset

Tuen saajan on oltava oikeushenkilö tai oikeustoimikelpoinen luonnollinen henkilö. Oikeushenkilöllä tulee olla toimipaikka ja luonnollisella henkilöllä vakituinen asuinpaikka toimintaohjelman soveltamisalueella.

Kalastajille tarkoitettua tukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, jonka itse pyytämän kalan ja ravun ja niistä jalostettujen tuotteiden yhteenlasketusta myynnistä kertyneen tuen myöntämistä välittömästi edeltäneen kolmen tilikauden liikevaihdon keskiarvo ylittää kalastuslain (379/2015) 88 §:n 2 momentissa säädetyn liikevaihdon määrän.

Hakijalle, joka ei tukea haettaessa täytä 2 momentissa säädettyä vaatimusta, voidaan myöntää tukea, jos hakija esittää hakemuksen liitteenä toteuttamiskelpoisen suunnitelman siitä, miten tämä täyttää vaatimuksen kolmen vuoden kuluessa tuen viimeisen maksuerän maksamisesta.

Tuen saajalla on oltava riittävät taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset sekä riittävä ammattitaito tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen. Investointituen saajalla on lisäksi oltava edellytykset kannattavaan toimintaan, jollei kyseessä ole yleishyödyllinen investointi.

25 §

Maksujen hyväksyminen

Tuen maksamisesta päättää kehittämis- ja hallintokeskus, jos tuen maksamista haetaan erillisellä maksuhakemuksella.

Investointi- ja kehittämishankkeille tukea voidaan maksaa ennakoon, jos tämä on tuen saajan aseman ja tuettavan toimenpiteen toteutuksen kannalta perusteltua.

Kehittämishanketuen määrää vähentävänä tekijänä otetaan huomioon tuettavasta toimenpiteestä aiheutuneet tulot. Tuloina ei pidetä 19 §:ssä tarkoitettussa hakemuksessa ilmoitettua yksityistä rahoitusta. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankkeen tuloista maksuhakemuksen yhteydessä.

HE 20/2021 vp

Tuen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jos toimenpiteelle maksetaan tukea ilman erillistä maksuhakemusta ja menettelystä on ilmoitettu 18 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimenpidettä koskevan määräaikaisen hakumenettelyn aloittamisen yhteydessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sitä sovelletaan kuitenkin jo 1 päivänä tammi-kuuta 2021 ja sen jälkeen jätettyihin tukihakemuksiin.

3.

Laki

kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) 3 §, sellaisena
kuin se on laissa 1328/2016, seuraavasti:

3 §

Kaupallisen kalastajan määritelmä

Tässä laissa *kaupallisella kalastajalla* tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka itse pyytämän kalan ja siitä jalostettujen kalatuotteiden yhteenlasketusta myynnistä kertynyt 4 §:ssä tarkoitetun vakuutussopimuksen tekemistä välittömästi edeltäneen kolmen tilikauden liikevaihdon keskiarvo ylittää kalastuslain (379/2015) 88 §:n 2 momentissa säädetyn liikevaihdon määrän.

Kaupallisena kalastajana pidetään myös luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on ryhtynyt tai ryhtyy vakuutussopimuksen tekovuonna tai tätä edeltävänä vuonna harjoittamaan kaupallista kalastusta ja joka esittää suunnitelman siitä, miten kalan ja siitä jalostettujen kalatuotteiden yhteenlasketusta myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää kalastuslain 88 §:n 2 momentissa säädetyn liikevaihdon määrän viimeistään kolmantena tilikautena vakuutussopimuksen tekemisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sitä sovelletaan kuitenkin jo 1 päivänä tammi-
kuuta 2021 ja sen jälkeen jätettyihin tukihakemuksiin.

Helsingissä 25.2.2021

Pääministeri

Sanna Marin

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä

1.

Laki

kalastuslain 88 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kalastuslain (379/2015) 88 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

88 §

88 §

Kaupallisten kalastajien ryhmät

Kaupallisten kalastajien ryhmät

Kaupalliset kalastajat jaetaan ryhmiin I ja II.
Ryhmään I kuuluvat:

1) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, joiden itse pyytämän kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana kertyneen liikevaihdon keskiarvo ylittää arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän; sekä

2) luonnolliset henkilöt tai yhteisöt, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman siitä, miten kalan tai siitä jalostettujen kalastustuotteiden myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää arvonlisäverolain 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

Ryhmään II kuuluvat muut kuin ryhmään I kuuluvat kaupalliset kalastajat. Lisäksi kalastaja sijoitetaan ryhmään II, jos 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu suunnitelma liikevaihdon kehittymisestä ei toteudu.

Kaupallisten kalastajien jako ryhmiin tehdään rekisteröitymisen yhteydessä ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein, tai kalastajan omasta pyynnöstä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun suunnitelman sisällöstä säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Kaupalliset kalastajat jaetaan ryhmiin I ja II.
Ryhmään I kuuluvat:

1) luonnolliset henkilöt tai *oikeushenkilöt*, joiden itse pyytämän kalan ja siitä jalostettujen kalastustuotteiden *yhteenlasketusta* myynnistä kolmen viimeksi kuluneen tilikauden aikana kertyneen liikevaihdon keskiarvo ylittää *10 000 euroa*; sekä

2) luonnolliset henkilöt tai *oikeushenkilöt*, jotka ovat ryhtyneet tai ryhtyvät rekisteröitymisvuonna tai tätä edeltävänä vuotena harjoittamaan kaupallista kalastusta ja esittävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän suunnitelman siitä, miten *itse pyydetyn* kalan ja siitä jalostettujen kalastustuotteiden *yhteenlasketusta* myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää *10 000 euroa* viimeistään kolmantena tilikautena rekisteröitymisestä.

Ryhmään II kuuluvat muut kuin ryhmään I kuuluvat kaupalliset kalastajat. Lisäksi kalastaja sijoitetaan ryhmään II, jos 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettu suunnitelma liikevaihdon kehittymisestä ei toteudu.

Kaupallisten kalastajien jako ryhmiin tehdään rekisteröitymisen yhteydessä ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein tai kalastajan omasta pyynnöstä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun suunnitelman sisällöstä *annetaan tarkempia*

HE 20/2021 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

säännöksiä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sitä sovelletaan kuitenkin jo 1 päivänä tammi-kuuta 2021 ja sen jälkeen jätettyihin kaupallisen kalastajan rekisteröitymistä koskeviin hakemuksiin.

2.

Laki

Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain 11 ja 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevan eurooppalaisen asetuksen kansallisesta täytäntöönpanosta annetun lain (1093/2014) 11 ja 25 §, sellaisena kuin niistä on 25 § osaksi laissa 1632/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

11 §

Tuen saajaa koskevat edellytykset

Tuen saajaa koskevat edellytykset

Tuen saajan on oltava oikeushenkilö tai oikeustoimikelpoinen luonnollinen henkilö. Oikeushenkilöllä tulee olla toimipaikka ja luonnollisella henkilöllä vakituinen asuinpaikka toimintaohjelman soveltamisalueella.

Kalastajille tarkoitettua tukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai yhteisölle, jonka itse pyytämän kalan ja ravun tai niistä jalostettujen tuotteiden myynnistä kertyneen, tuen myöntämistä välittömästi edeltäneen kolmen tilikauden liikevaihdon keskiarvo ylittää arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän.

Hakijalle, joka ei tukea haettaessa täytä 2 momentissa säädettyä vaatimusta, voidaan myöntää tukea, jos hakija esittää hakemuksen liitteenä toteuttamiskelpoisen suunnitelman siitä, miten tämä täyttää vaatimuksen kolmen vuoden kuluessa tuen viimeisen maksuerän maksamisesta.

Tuen saajalla on oltava riittävät taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset sekä riittävä ammattitaito tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen. Investointituen saajalla on lisäksi oltava edellytykset kannattavaan toimintaan, ellei kyseessä ole yleishyödyllinen investointi.

Tuen saajan on oltava oikeushenkilö tai oikeustoimikelpoinen luonnollinen henkilö. Oikeushenkilöllä tulee olla toimipaikka ja luonnollisella henkilöllä vakituinen asuinpaikka toimintaohjelman soveltamisalueella.

Kalastajille tarkoitettua tukea voidaan myöntää luonnolliselle henkilölle tai *oikeushenkilölle*, jonka itse pyytämän kalan ja ravun ja niistä jalostettujen tuotteiden *yhteenlasketusta* myynnistä kertyneen tuen myöntämistä välittömästi edeltäneen kolmen tilikauden liikevaihdon keskiarvo ylittää *kalastuslain (379/2015) 88 §:n 2 momentissa säädetyn liikevaihdon* määrän.

Hakijalle, joka ei tukea haettaessa täytä 2 momentissa säädettyä vaatimusta, voidaan myöntää tukea, jos hakija esittää hakemuksen liitteenä toteuttamiskelpoisen suunnitelman siitä, miten tämä täyttää vaatimuksen kolmen vuoden kuluessa tuen viimeisen maksuerän maksamisesta.

Tuen saajalla on oltava riittävät taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset sekä riittävä ammattitaito tuettavan toimenpiteen toteuttamiseen. Investointituen saajalla on lisäksi oltava edellytykset kannattavaan toimintaan, *jollei* kyseessä ole yleishyödyllinen investointi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

25 §

Maksujen hyväksyminen

Maksujen hyväksyminen

Tuen maksamisesta päättää kehittämis- ja hallintokeskus, jos tuen maksamista haetaan erillisellä maksuhakemuksella.

Kehittämishankkeelle tukea voidaan maksaa ennakoon, jos tämä on tuen saajan aseman ja tuettavan toimenpiteen toteutuksen kannalta perusteltua.

Kehittämishanketuen määrää vähentävänä tekijänä otetaan huomioon tuettavasta toimenpiteestä aiheutuneet tulot. Tuloina ei pidetä 19 §:ssä tarkoitettussa hakemuksessa ilmoitettua yksityistä rahoitusta. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankkeen tuloista maksuhakemuksen yhteydessä.

Tuen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jos toimenpiteelle maksetaan tukea ilman erillistä maksuhakemusta ja menettelystä on ilmoitettu 18 §:n 2 momentissa tarkoitettun toimenpidettä koskevan määräaikaisen hakumenettelyn aloittamisen yhteydessä.

Tuen maksamisesta päättää kehittämis- ja hallintokeskus, jos tuen maksamista haetaan erillisellä maksuhakemuksella.

Investointi- ja kehittämishankkeille tukea voidaan maksaa ennakoon, jos tämä on tuen saajan aseman ja tuettavan toimenpiteen toteutuksen kannalta perusteltua.

Kehittämishanketuen määrää vähentävänä tekijänä otetaan huomioon tuettavasta toimenpiteestä aiheutuneet tulot. Tuloina ei pidetä 19 §:ssä tarkoitettussa hakemuksessa ilmoitettua yksityistä rahoitusta. Tuen saajan on esitettävä selvitys hankkeen tuloista maksuhakemuksen yhteydessä.

Tuen maksamisesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jos toimenpiteelle maksetaan tukea ilman erillistä maksuhakemusta ja menettelystä on ilmoitettu 18 §:n 2 momentissa tarkoitettun toimenpidettä koskevan määräaikaisen hakumenettelyn aloittamisen yhteydessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sitä sovelletaan kuitenkin jo 1 päivänä tammi-kuuta 2021 ja sen jälkeen jätettyihin tukihakemuksiin.

3.

Laki

kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) 3 §, sellaisena
kuin se on laissa 1328/2016, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Kaupallisen kalastajan määritelmä

Kaupallisen kalastajan määritelmä

Tässä laissa kaupallisella kalastajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai yhteisöä, jonka itse pyytämän kalan tai siitä jalostettujen kalatuotteiden myynnistä kertynyt, 4 §:ssä tarkoitettun vakuutussopimuksen tekemistä välittömästi edeltäneen kolmen tilikauden liikevaihdon keskiarvo ylittää arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän.

Kaupallisena kalastajana pidetään myös luonnollista henkilöä tai yhteisöä, joka on ryhtynyt tai ryhtyy vakuutussopimuksen tekovuonna tai tätä edeltävänä vuonna harjoittamaan kaupallista kalastusta ja joka esittää suunnitelman siitä, miten kalan tai siitä jalostettujen kalatuotteiden myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää arvonlisäverolain 3 §:n 1 momentissa säädetyn määrän viimeistään kolmantena tilikautena vakuutussopimuksen tekemisestä.

Tässä laissa *kaupallisella kalastajalla* tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai *oikeushenkilöä*, jonka itse pyytämän kalan ja siitä jalostettujen kalatuotteiden *yhteenlasketusta* myynnistä kertynyt 4 §:ssä tarkoitettun vakuutussopimuksen tekemistä välittömästi edeltäneen kolmen tilikauden liikevaihdon keskiarvo ylittää *kalastuslain (379/2015) 88 §:n 2 momentissa säädetyn liikevaihdon* määrän.

Kaupallisena kalastajana pidetään myös luonnollista henkilöä tai *oikeushenkilöä*, joka on ryhtynyt tai ryhtyy vakuutussopimuksen tekovuonna tai tätä edeltävänä vuonna harjoittamaan kaupallista kalastusta ja joka esittää suunnitelman siitä, miten kalan ja siitä jalostettujen kalatuotteiden *yhteenlasketusta* myynnistä kertyvä liikevaihto ylittää *kalastuslain 88 §:n 2 momentissa säädetyn liikevaihdon* määrän viimeistään kolmantena tilikautena vakuutussopimuksen tekemisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sitä sovelletaan kuitenkin jo 1 päivänä tammikuuta 2021 ja sen jälkeen jätettyihin tukihakemuksiin.
